

Teorie a přístupy v SP 4

PHDR. HANA PAZLAROVÁ, PH.D

Opakování

- Definujte sociobiologii
- Jaké jsou hlavní teze Darwinových teorií?
- Jak bylo Darwinových teorií zneužito?
- Kam posunul Dawkins Darwinovu teorii?
- Jaké byly hlavní adaptivní problémy našich předků?

Ženy a muži očima psychobiologie

Snaha o společenskou rovnost mužů a žen

X

Biologické odlišnosti

- Rozdíly ve stavbě mozku
- Rozdíly ve vnímání a zpracování informací atd.

Charakteristiky distribuovány Gaussovským rozložením = Netýkají se každého. Jen míra pravděpodobnosti (tzn. cca 10% žen má „mužský“ mozek)

- Tělesné a psychické **intersexuální rozdíly** jsou u člověka výhodou pro obě pohlaví, která se doplňují!

Aktivita mozku

- U muže v klidu utichá 70% mozkových center – lovec v krátkodobé extrémní aktivitě, potom klidová fáze
- U ženy v klidu jich 90% zůstává aktivních – ochránkyně krby – neustálá kombinace aktivit bez výrazné klidové fáze

Zrak a orientace v prostoru

- Muž-lovec – orientace na dálku, v prostoru, „tunelové vidění“, horší periferní vidění
- Žena – orientace na blízko a na detaily, lepší periferní vidění, barevné spektrum (meruňková x lososová 😊)

- **Jaké rozdíly odhadujete ve sluchovém vnímání?**

Sluch

- Žena – lépe vnímá vysoké frekvence (pláč dítěte), rozumí emocionálnímu kontextu sdělení, zvládá vícenásobnou simultánní konverzaci
- Muž – lépe zaměřuje jednotlivé zvuky, hůře se soustředí a orientuje při vícenásobné konverzaci nebo množství zvuků, lépe vnímají zvuky spojené se zrakovým vjemem (např. pohybem)

Hmat a dotyk

- Žena – tenčí kůže, citlivější na dotyk i tlak, oxytocin podněcuje receptory doteku = zvýšený význam doteků (i) ve stresu
- Muž – celkově silnější kůže, ještě 4x silnější na zádech, ve stresu se dotekům vyhýbají
- Časté dotýkání je důležité pro zdravý vývoj dětí (i některých zvířat)
- Dotýkání má pozitivní vliv na zdraví i duševní stav (např. léčba depresí)

- Nedostatek fyzického kontaktu má negativní vliv na vývoj dětí (i některých zvířat) – nemocnost, vývojové opožďení, deprese...
- Může vést k agresivitě (i sexuální) v dospělosti

=

**DĚTI JE TŘEBA CHOvat A HLADIT ...ČÍM VÍCE
TÍM LÉPE ☺**

Čich a chuť

- Ženy - lepší schopnost vnímat čichem a chutí, lepší rozlišení (hodnocení požitelnosti potravy)
- Muži – nejlépe rozeznávají hořkou a sladkou chuť (pivo a tatranka 😊)
- Čich a chuť diferencuje vzájemnou přitažlivost partnerů
- Přitažlivěji voní partneři s odlišnějšími genomy = lepší pro potenciální potomky

Sociální orientace

- Ženy – lépe čtou řeč těla, lépe identifikují vztahy ve skupinách
- Muž – hledá ve skupině potenciální nepřátele, hlídá si únikový prostor, hůře se orientuje ve vztazích ve skupině, hůře čte neverbální signály

Mozek

- Mozek žen je mírně menší, ale bez vlivu na celkový výkon
- Ženy mají mírně lepší výsledky v IQ testech, ovšem na hranici významnosti
- *Levá hemisféra*- senzorka a motorika pravé strany těla, matematika, verbální schopnosti, logika, fakta, dedukce, analýza, praktické činnosti, řád, paměť na texty, přímé linie, jemné detaily.
- *Pravá*- senzorka a motorika levé strany těla, tvořivost a umělecké nadání, vizuální vnímání, intuice (nevědomá logika), nápady (přeskoky mezi logickými řadami), představivost, mnohoúrovňové vnímání světa, melodie písní, komplexní chápání, prostorové vnímání, vnímání několika procesů současně.

Verbální komunikace

- Vývoj obdobný, používání rozdílné
 - Žena – mluví raději, řečová centra v obou hemisférách, mluví dříve a lépe, také dříve čte a rychleji se učí cizím jazykům, použije denně až 20 tis.slov, zvuků, gest
 - Muž – menší potřeba verbální komunikace (čekání na mamuta, lov ryb..), řečová centra v levé hemisféře (u praváků), po úraze častěji vady nebo ztráta řeči, použije denně 7tis.slov, zvuků a gest
- = důležitá informace pro partnerskou komunikaci 😊

Řešení úkolů

- Žena – estrogen podněcuje vytváření většího množství synapsí v mozku i mezi hemisférami = schopnost dělat více věcí najednou, verbální sdílení snižuje stres
- Muž – koncentrace na úkol, minimalizace vnějších podnětů vč. verbálních, sdílení ruší zaměření na úkol

Vysvětlete následující situace z pohledu sociobiologie

- Muž přichází domů z práce, kde čeká manželka na MD. Dítě spí. Manžel se navečeří a začne sledovat fotbalový zápas. Manželka mu vypráví co celý den dělali. Muž odpovídá jednoslovně. Žena se cítí zanedbávaná a nevyslechnutá.
- Žena přijde rozrušená z nákupu, kde měla konflikt s nepříjemnou prodavačkou ohledně reklamace zboží. Celou situaci líčí muži, který ihned navrhuje podat na prodavačku stížnost a informovat obchodní inspekci. Žena se zdá být z navržených řešení ještě podrážděnější.

